

Belgien 2,50 EUR
BIH 3,00 KM
Great Britain 2,00 GBP
Greece 2,90 EUR
Deutschland 2,50 EUR
Italy 3,00 EUR
Makedonija 90,00 DEN
Nederland 2,50 EUR

Österreich 2,50 EUR
Schweiz/Suisse 3,50 CHF
Slovenija 2,10 EUR
Sverige 28,00 SEK
USA 3,50 USD
France 2,50 EUR
Hrvatska 15,00 KN
Црна Гора 1,50 EUR

ISSN 0032-339-x

PRINTED IN SERBIA

ЗАБАВНИК

13.9.2013. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА LXXV • ЦЕНА 120 ДИНАРА • БРОЈ 3214

ДЕТЕКТИВСКА
ПРИЧА

За све око 7 до 107!

ПУТ ПУТУЈЕ
СВЕТЛОСТ

НЕБО БЕЗ ГРАНИЦА

КАКАВ БАТ
ИМА АТ

МИРЈАНА ДЕТЕЛИЋ

Уређује Споменка Пулупу

Мој деда је увек говорио: „Паметном човеку потребан је само почетни капитал, али се он најтеже налази“. А ти би, душо, хтела да знаш откуд мени почетни капитал. Па то сви моји знају: играла сам лото и добила премију! Милион и шестсто хиљада евра! Наравно да ти ниси знала, то се крије, да те не опљачкај или још горе. Зна се у кругу фамилије. Али да питаши било кога од мојих, сви би ти рекли да то просто није могуће јер је ноторна чињеница да ја никад ништа нисам добила на лутрији, ни улог. Потпуни антиталенат. Него то Бог кад хоће да ти да, он ти за све оне године надокнади. Не мора сто пута, дововољно је једном или у право време! Мада нисам сигурна да је Бог имао с тим много везе.

Да ли ми је био проблем да савладам толике паре? Па видиш да није. Имала сам тачан план шта ћу с њима. И кад су дошле, само сам их распоредила. Као кад дugo чекаш стан и имаш времена да га намешташ у глави, па кад се уселиш, ти само поређаш ствари на њихово место. Годинама сам замишљала сваки детаљ у мом будућем салону за дебеле dame, ма какве dame – за дебеле жене као што сам ја. Оно што си тад имао да нађеш – „за труднице и пунији стас“ – било је тако тужно, никад да га не обучеш. Сви су се они позатварали кад се појавила моја радња. Код мене си могла да уђеш у дроњцима, а да изађеш као госпођа – у свему о чему свака дебела жена сања: секси веш у твојој величини, најфиније чарапе – колико хоћеш велике, сваки хит модел има твој број, као да си у рају.

Ма не да је ишло, него сам и сопствене моделе направила,узела младе дизајнере, отворила сам и фабрику, све своје. Сад имаш Магнум у целој

Европи. МОЈ бренд – зато си и дошла по интервју, зар не. А не знаш да то није све. Ту су ти и радње са куваном здравом храном „за понети“, и пиљарнице са воћем и поврћем од којег ти се на лицу места прави салата, ако хоћеш, па или једи или носи. Све моје старе опсесије „како помоћи запосленој жени“ и остало. Јесте, то се претворило у велики бизнис којим се ја више и не бавим. Други раде. Нећеш веровати, ја

паузу за ручак увек сам користила да погледам туђе излоге, и то кренем ка Теразијама па се обрнем код Игуманова и назад. Радила сам то годинама, не баш сваки дан, али често. Нарочито кад је било лепо време. У септембру 2000. први пут сам приметила нешто необично на раскрсници Кнеза и Змај-Јовине. Нисам видела него чула. Можда ми се дешавало и раније па нисам обраћала пажњу. Тај пут јесам јер сам гласно и разговетно, стојећи испред Прогресове галерије погледа упртог у голог Хермеса, чула како звони трамвај. Најближи трамвај је, као што знаш, код Калемегдана, нема шансе да га чујеш ни преко разгласа. Кнез-Михаилова и сама има свој шум, нарочито у два по подне, и њега сам имала у ушима као и сви око мене. Али ја сам у глави чула и трамвај, и неки други

видим хоће ли бити чега, и није било ништа. Неко паметнији би се одмах сетио да се то дешава на одређеном месту увек у исто време, али ја сам мало спорија. Од тренутка кад сам схватила, то ми је била главна забава. Једва сам чекала паузу да кренем до Прогреса да се играм „феномена“. Пробала сам да му мерим време, да видим кад тачно почиње да звони, и сва су се времена уклапала у неких 15 минута, између два и пола три. Дефинитивно нико други није ништа примећивао – нити шта видео, нити шта чуо.

Све у свему, трајало је то једно двадесетак дана, рачунајући од оног првог пута на који нисам обратила пажњу. Ја сам тада мислила да се ту отворио неки цеп, временски, и да ја имам добру таласну дужину да чујем шта се у њему

МАГНУМ

сад највише волим да идем по белом свету на аукције, и не на велике као Сотби и слични, него на мале, провинцијске, али по Европи, не овде. Овде ни нема. Шта све тамо нађеш! Да ли сам верник? Нисам. Зашто мислиш – због премије? Ма ја кад кажем „Бог“, мислим на нешто сасвим друго. Тај сам лото ја зарадила и, ако баш хоћеш, могу да ти испричам како, само да ти одмах кажем – нећеш то моћи да употребиш ни за шта. Не, не браним ти ја, напротив, него биће те страх да те не исмеју. Уредник ти неће примити. А прича није лоша и, тако ми деце, све је истина. Ево овако.

То ти је било 2000, док су још постојале немачке марке. Тада сам радила као продавачица у Атексу – њега више нема, ти ниси ни запамтила Атекс – у Кнез-Михаиловој. Продавали смо конфекцију и галантерију. Није то уопште била лоша роба, и још радња на добром месту, али није ишло, народ није имао пару. Тад сам се и сетила за „дебелу радњу“, кад ти уђу платежне муштерије, а не могу ништа да купе јер нема њихов број.

улични шум, и сличан и друкчији. Додуше, само на кратко. Не бих ни приметила да није у питању био трамвај. То ја сад знам да је био почетак моје приче, али тада нисам уопште размишљала, само ми је било чудно и одмах сам заборавила. До сутрадан, када се иста ствар поновила на истом месту. Осврнула сам се да видим чује ли то ико осим мене, да неко не звижди, или пушта реклами, шта ја знам. Ништа нисам приметила, сви су изгледали као увек.

Кренем мало напред – ништа. Вратим се на исто место – ништа. Трећи дан сам изашла на паузу мало раније и баш сам хтела да видим хоћу ли опет чути трамвај, али ништа, све је било нормално. Неколико дана нисам ни излазила јер је падала киша, а онда сам опет кренула и – звонио је трамвај. Али је сад још и неко викао: „Хеј, хеј, стани!“ И стала сам, мада ми је после било смешно. Нити је ко дотрао, нити је било ко у близини викао – ништа.

Сутрадан кренем ја на паузу намерно мало касније, да

дешава. Не знам зашто нисам могла ништа да видим, можда за то треба бОльши мозак од мог. Распитала сам се и људи су ми рекли да је некад Кнезом пролазио трамвај, али јако давно, још у 19. веку. „Цеп“ није увек био исти. Уз звоне и улични шум, редовно су почели да стижу и делови реченица. Прво је било оно „хеј, стани!“, а после је изгледало као да упадам некоме у разговор. Једном сам чула: „Не могу да наћем камен!“, други пут: „Треба ми плави камен!“, па онда: „Украли су ми камен!“ а једном и: „Да ли ме чујеш? Јави се!“ и још неколико варијаната на ту тему. Глас је био увек исти, као да не говори неки прави човек, већ више као да мени одзывања у глави. Почело је да ме интригира што стално помиње плави камен, и шта ће му он уопште. Можда је некад на месту данашњег

Прогresa била радња с пљопривредном опремом. Зато што је глас опсесивно понављао исту реченицу, све сам више веровала да се враћам увек у исти тренутак, у залеђен, кружан догађај, у који се укључујем на звоњаву трамваја. У тренутку кад је тај неко ушао да тражи плави камен за неке своје потребе, трамвај је – мора бити – прошао поред радње и зазвонио. На тај знак они на кратко упадну у моје време и тада их чујем. Као Мебијусова трака, о чему сам читала у једној СФ-причи.

Што се чешће понављао тај догађај, то сам више детаља успевала да приметим. На пример: у позадини главне реченице о плавом камену на махове сам чула глас који даје информације типа: „овај терминал се отвара...“ или „овај терминал се затвара...“ и слично. Из тога сам закључила да је у

близини морала да буде нека станица или билетарница, можда и кладионица, али нико није умео да ми каже шта би то било на овом месту. Следећи пут сам мало боље обратила пажњу и схватила где грешим: обавештење је гласило „овај портал...“ а не терминал. Портал ми је још мање говорио,

 осим ако није била реч о неком хотелу, или надлештву о коме више нико ништа не зна. И таман кад сам све то лепо исконструисала, мом „феномену“ је дошао крај. Тог дана сам, као и пре, била на правом месту у право време. Трамвај је зазвонио, чуо се градски шум, али није било човека са плавим каменом. Уместо њега, у првом плану, гласно и јасно говорио је механички глас шалтера за информације: „Овај портал се затвара за пет секунди. Четири, три...“ и у том тренутку нешто ме болно звукну по глави. То нешто је одскочило и ја сам аутоматски пошла за њим, да га не изгубим из вида, јер нисам знала шта је. У

кеју". И ту се искључио.
Никад више његов глас
нисам чула на тај начин.

Имала сам муке да допрем до човека чију ми је адресу дао. Велика зверка, чували су га као Форт Нокс. Једва сам убедила ону будалу на вратима да му помене доркаса. Искрено се надам да је добио отказ! Доркас је очигледно био права шифра. Човек се појавио главом и брадом, одвео ме у канцеларију, све друге истерао напоље и тражио да поновим тачно шта сам чула. Имала сам муке да се уздржим и да ништа не питам, горела сам од радозналости ко су они сви, ко то са мном разговара и како и још сто ствари. Али сам издржала.

не пустим без објашњења.
Испричали су ми кратку али
сумануту причу коју ћу ти
пренети у неколико
реченица. Они нису ни НАСА
ни ЦИА, ни тајна
организација, ни секта,
ништа од познатих
земаљских лепота. Рекли су
за себе да су проклетници,
осуђени да вечно лутају
између овог и оног света,
нешто као лутајући Јевреји и
уклети Холанђани. Само што
се зову доркаси, што значи
газеле. Док су овде,
изгледају као живи, а кад су
тамо, не изгледају као мртви.
Није то баш било јасно, али
сам схватила оно што ми се
чинило битно, а то је да могу
да путују кроз време. Они су
тome додали још и да на
овом свету не могу умрети, а
на оном не могу живети, па
стално скачу из једног у

Мирјана Детелић (рођена 1950, Београд) завршила Филолошки факултет, Одсек за општу књижевност са теоријом књижевности. Последипломске студије завршила радом „Поређење у пословицама Вукове збирке”, а докторирала тезом под насловом „Поетика простора у српској десетерачкој епизи”. Запослена је у Балканолошком институту САНУ као виши научни саветник. У Центру за научна истраживања САНУ и Универзитета у Крагујевцу начелник је Одсека за језик и књижевност. Сасвим неочекивано, рад на епским радовима посредно је довое до настанка романа „Доркаси. Легенда о нестанку” који се 2009. године појавио у издању београдске издавачке куће „Тардис”. Судећи по томе што је 2010. године преведен на енглески (на предлог издавача) и пријављен за Сајам књига у Франкфурту, може да се закључи да завређује пажњу читалаца ■

међувремену је бројање престало, а заједно са њим и шум, и цеп, све. То што је пало, била је обична кутија шибица или марке „луцифер”, и без шибица. Уместо њих унутра је било парче папира и на њему следећа порука:
„Изгубио плави камен.
Заглављен овде. Портал лош. Больни портал – Земун, кеј. Уторком 16-17. Дођи.“
Наравно да сам отишла у први уторак. На земунском кеју нисам чула никакав трамвај. Појавио се само глас човека с плавим каменом и рекао ово:
„Немам много времена.
Иако је ово бољи портал, и он се затвара за тридесет секунди. Зато молим запамти ову адресу“ – ја знам која је или теби нећу да кажем, изненадила би се! – „и одмах пођи тамо. Кажи му само да те шаље доркас изгубљен у 1903.
Чекаћу овде, на земунском

Онда ми се он најлепше захвалио и отпратио ме до врата. Вероватно је тада наредио неком свом керу да ме прати, јер је касније знао моју адресу и телефон и број ципела вероватно. Ја то, наравно, нисам знала и отишла сам кући јако разочарана. Ваљда сам мислила да ће ми рећи бар нешто, као награду за толику уздржаност. Ништа нисам постигла.

Три дана касније, у глуво доба (око три изјутра), посетила су ме два господина са два до три „обезбеђења“. Један је био чувани човек, а други није могао бити нико други до онај његов доркас, онај изгубљени у 1903. Дошли су да се захвале на огромној услуги коју сам им учинила, а глуво доба су изабрали из безбедносних разлога.

Више ме је занимала услуга него безбедност и овог пута сам решила да их

други јер ни на једном месту не могу доволно дugo да остану. Залог њиховог друштва и њихов знак распознавања, јесте један нарочити плави камен који сваки од њих носи у прстену. Мој септембарски саговорник ишао је у 1903. да присуствује преврату и крунисању краља Петра I, али су му у гужви украдли прстен мислећи да је у њему драги камен. Остали доркаси лоцирали су прстен и нису имали муке да га врате, али нису успели да нађу человека јер без прстена он не шаље никакав сигнал будући да није ни мртвав ни жив. Портали су места са којих путници кроз време могу да телепатски опште са сваким ко је у стању да прими поруку. Поставила су их нека друга бића о којима доркаси или нису умели или нису хтели ништа да ми кажу. Они су имали дозволу

да се користе њима, али без плавог камена нису били јако успешни. Зато је мој саговорник молио бога да налети на осетљиву душу која ће моћи да га чује. У потпуном очајању, како је веза била слаба а време истицало, написао ми је ону поруку и убацио је кроз портал у последњем тренутку јер то није смело да се ради и портал би, да је био больни или да је имао више времена, учинио све да то спречи. После је све ишло како треба и они ће обожица ускоро кренути назад, само да дочекају преврат 2000. као што су од почетка планирали. (За тај преврат нисам морала да питам шта је – сви смо знали. Једино ми је пријало што су га тако звали јер је то значило да ће успети.)

На крају, реклами су, имају жељу да учине за мене нешто лепо и значајно, али су им могућности ограничene. Није им дозвољено да одају тајне, нити да доносе из других времена материјалне предмете, драгоцене или не, осим оних које људи баце. Дакле, ђубре су смели да узимају ако није било унапред обележено као значајно ђубре – нуклеарни отпад, на пример. И зато су они мени донели једно будуће ђубре, да их се сетим кад год га погледам. Ти сад мислиш да је то било бог зна шта, а није, него једне обичне новине. Једна „Политика“, ево ова овде. Погледај годину – датум сам прекрила, треба и ти нешто да радиш. Видиш шта стоји: 2005. А сад види ову страну, овде где је уоквирено црвеним. Добитна комбинација лотоа, седмица, продата у Крагујевцу. А видиш овај тикет? Е, ја сам га лично купила у Крагујевцу, и то је био једини мој одлазак тамо. И шта ти сад овде имаш? Једне новине старе две године, један тикет стар исто толико, и моју реч да сам те новине добила 3. октобра 2000. Ето зато ти кажем да нећеш ништа урадити с мојом причом. Али је јасно да сам имала пет година да сmisлим како да потрошим паре, зар не? И кад сам изгубила посао због приватизације, нисам се ништа секирала јер човек може свашта да истрпи на одређени рок. И кад игра на сигурно. То је једина хазардна игра коју волим